

Normalizační strategie VSS – Svazu švýcarských silničních a dopravních odborníků

(Strasse und Verkehr, č. 10/2006, str. 43)

Výchozí situace

Hlavní dohled nad normalizací ve Švýcarsku náleží konfederaci. Tento hlavní dohled je sledován Švýcarským státním sekretariátem ekonomie (Secrétariat d'Etat à l'économie – SECO) ve Spolkovém departementu pro národní hospodářství. SECO delegovalo celkovou koordinaci normalizace ve Švýcarsku na Švýcarský normalizační institut (Schweizerische Normen-Vereinigung – SNV) a ten dále delegoval normalizaci ve stavebnictví na Švýcarské sdružení inženýrů a architektů (Schweizerischer Ingenieur- und Architektenverein – SIA) a na Svaz švýcarských silničních a dopravních odborníků (Schweizerischer Verband der Strassen- und Verkehrsfachleute – VSS). Podle usnesení představenstva SNV z listopadu 2004 zahrnuje oblast působnosti VSS odbornou oblast silničního stavitelství a dopravy.

Švýcarsko, jako člen Evropského sdružení volného obchodu (EFTA), přistoupilo v druhé polovině 80. let na závazek přejímat a používat evropské normy. Kromě toho se v rámci bilaterálních smluv zavázalo odstranit každou formu obchodních překážek. K zabezpečení této povinnosti založila spolková rada Státní komisi pro stavební výrobky, která je spravována Spolkovým úřadem pro stavby a logistiku (Bundesamt für Bauten und Logistik – BBL) při Státním finančním departementu a **dohlíží na shodu národní a mezinárodní normalizace ve stavebním sektoru.**

Cíle

Cílem VSS je dát stavitelství a dopravě k dispozici mezinárodně odsouhlasené, přehledné, logicky sestavené a sourodé normalizační dílo. VSS přitom zaměřuje svoji normalizaci na technické, trvalé a bezpečnostně optimalizované zařízení dopravní infrastruktury a dokumentuje aktuální stav stavebnictví. V těchto souvislostech se zabývá také smluvními aspekty.

Zásady při zpracování norem

- VSS má zájem o aktuální normalizační činnost. To vyžaduje normalizaci nových a inovačních témat, i přepracování, shrnutí nebo prohlášení za neplatné stávajících norem. Změny a úpravy norem probíhají pouze tehdy, je-li to nutné.
- VSS strukturalizuje normalizační dílo tematicky. Témata jsou rozdělena do účelových normalizačních skupin, které se skládají ze základní normy a příslušných jednotlivých norem.
- Evropské normy jsou do švýcarské soustavy norem přejímány. Doplnkově jsou ve VSS zpracovávány pro zachování konsistence celkového díla požadované národní prvky a normy.
- Základní znalosti k dalšímu rozvoji norem získává VSS výzkumnými projekty, které jsou výhledově plánovány, podporovány a posuzovány.
- Normalizační činnost nesmí být nadbytečná. Je zpracováváno pouze nejnужnější, ale dostatečné množství norem.
- V normách jako technických dokumentech jsou definovány požadavky, zadání i doporučení ve smyslu „nejlepší praxe“. Specifikování norem pro stavbu je přenecháno odborníkům ve stavebnictví.
- Bezpečnost, trvalost a vyváženost týkající se zájmů jsou témata, která jsou zásadním základem každé normy.
- V normalizační činnosti je třeba termíny definovat jednou a poté jednotně používat.
- Texty v německém i ve francouzské textu mají být obsahově identické.

Organizace při zpracovávání norem

Grémia aktivní v normalizaci jsou složena rovnoměrně; tzn. že v normalizačních grémiích musí být zastoupeni stavební experti, zhotovitelé, plánovači a projektanti i vědci.

- Každá norma musí být pravidelně přezkoušena, zda je užitečná, potřebná a v praxi použitelná.
- Koncepty nových norem a norem k přepracování jsou před vypracováním textu předloženy komerční koordinaci.

- Každá norma je koncipována a vytvořena podle některé z kategorií dokumentů VSS. V národní normě SN 640 000 „Normalizační činnost VSS, kategorie dokumentů, normy“ jsou tyto kategorie dokumentů, obsažených v činnosti VSS, stanoveny.
- Každá norma musí být po schválení v normalizačních grémiích předložena veřejnému připomínkování.
- Jako zrcadlové komise k mezinárodním normalizačním grémiím fungují švýcarské odborné a expertní komise. Spojení s odpovídajícími grémii jsou vždy zajišťována delegátem.

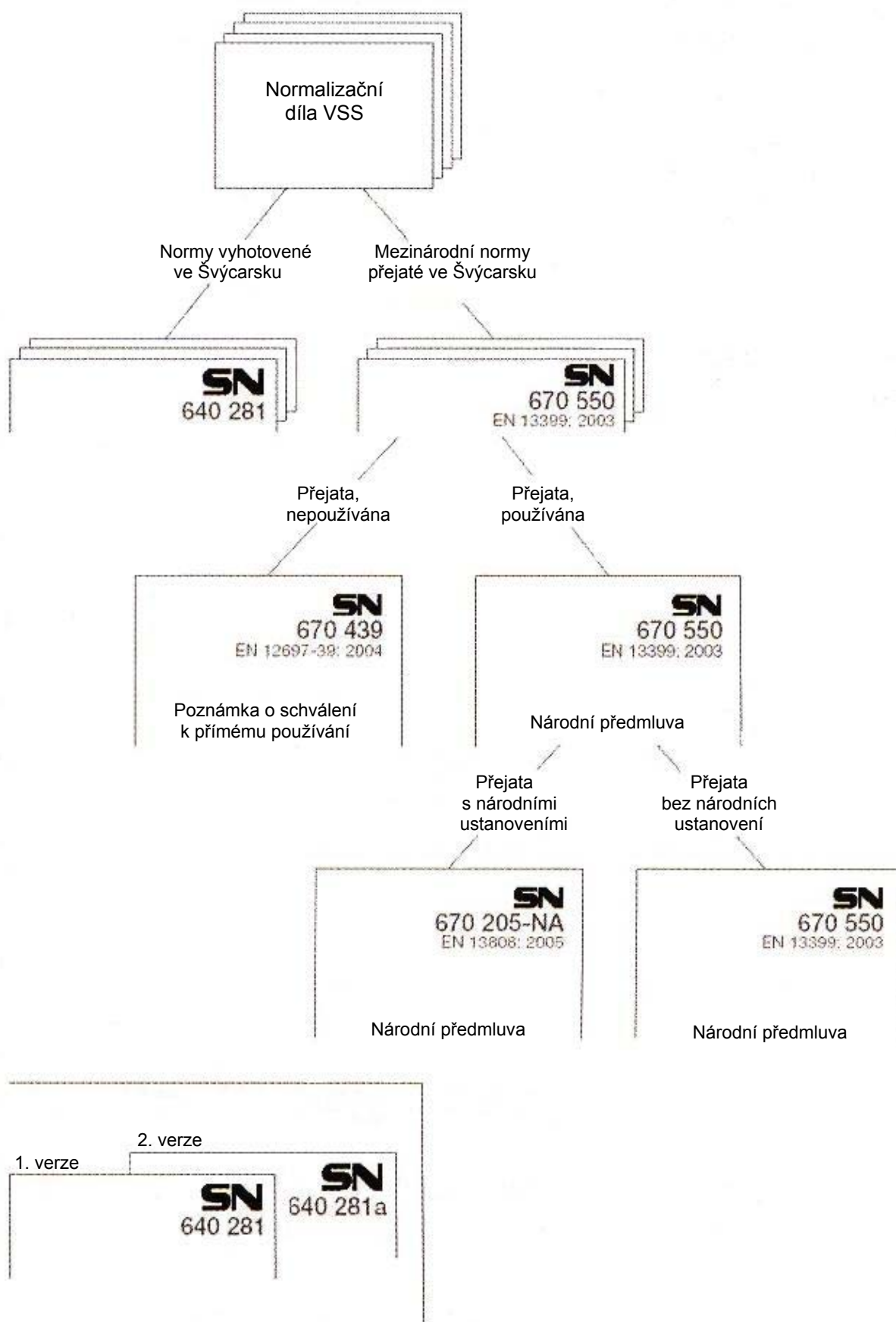
Normalizační činnost VSS – Svazu švýcarských silničních a dopravních odborníků

(Strasse und Verkehr, č. 11/2006, str. 42 – 43)

Je normalizace více pomoc nebo zátěž? Názory na tento dotaz se často rozcházejí. V podstatě je možné konstatovat, že normalizace sama o sobě může být smysluplnou, pokud ulehčuje život a zvyšuje kombinovatelnost a průhlednost systémů. Normalizace zajišťuje potřebnou kompatibilitu systému a zjednodušuje a standardizuje pracovní procesy. Jak ale probíhá?

Svaz švýcarských silničních a dopravních odborníků (VSS) je zodpovědný za zpracování a péči o národní normalizaci v dopravě a inženýrských stavbách. Tato normalizace probíhá ve formě normalizačního díla VSS (obrázek 1). Skládá se z národních dokumentů, tj. SN (švýcarských norem), a mezinárodních dokumentů, tj. EN (evropských norem). Aby byla práce s normalizačními díly co možná nejjednodušší, shrnula VSS veškeré dokumenty, bez ohledu na jejich původ, do systému a opatřila je jednotným číselným systémem. Pomocí tohoto číselného systému jsou normalizační díla rozdělena tématicky. Veškeré normy VSS mají označení SN a šestimístné číslo, jehož číselný interval je od 640 000 do 641 999 a od 670 000 do 671 999. Toto číslo se nachází na každé normě v jejím pravém horním rohu. Pokud je norma revidována, obdrží stejné číslo jako předchozí norma, je však doplněna malým písmenem (obrázek 2). Písmena jsou vzestupně abecedně přiřazována verzím příslušné normy.

Pokud norma vznikla na národní úrovni, je na ní uvedeno výhradně číslo SN. Pokud se jedná o mezinárodní normu, která je do švýcarské soustavy norem přijímána, je bezprostředně pod číslem SN uvedeno také číslo mezinárodního dokumentu. Tak je již z titulní strany normy patrné, jakého původu dokument je a jaké tematické oblasti se mezinárodní norma týká. Veškeré normy s požadavky, ať již švýcarské či evropské, mají číslo SN mezi 670 a 670 299 a veškeré zkušební normy číslo mezi 670 300 a 670 999.

Obrázek 1 – Schematický náčrt normalizačního díla VSS

Normalizace CEN

Jelikož se Švýcarsko v rámci smluv Evropského sdružení volného obchodu zavázalo odstranit každou formu obchodních překážek, musí být veškeré evropské normy převedeny do švýcarské soustavy norem. Přejímání evropských norem probíhá pomocí dodatkového dokumentu k EN ve formě národní předmluvy nebo poznámky o schválení k přímému používání. Poznámka o schválení k přímému používání představuje nejjednodušší případ: je vyhotovena, pokud se jedná o evropskou normu, která je sice přejímána do švýcarské soustavy norem, ale v národní praxi je bezvýznamná a není tedy používána. Sepsání poznámky o schválení k přímému používání odpovídá primárně pouze formálnímu aktu, aby byla dodržena mezinárodní povinnost o přejímání normy. Národní předmluva je proti tomu vypracována v případech, kdy je evropská norma EN plnohodnotně přejímána do soustavy norem VSS a je také ve Švýcarsku používána. Tyto EN doplňují nebo nahrazují částečně i švýcarské národní normy.

Jednotlivé evropské normy obsahují možnosti nebo třídy (např. kamenivo), ze kterých si mohou jednotlivé státy samy zvolit, která možnost bude v jejich zemi použita. Toto ustanovení je v soustavě norem VSS provedeno pomocí národní přílohy. Dokument je odpovídajícím způsobem opatřen ve svém očíslování písmeny -NA. Tak je již na základě označení možné rozeznat, že k evropské normě byla vytvořena národní ustanovení. Národní přílohy byly až dosud publikovány jako samostatné dokumenty, dodatečně k národní předmluvě. **Od roku 2006 jsou EN i NA shrnuty do jednoho dokumentu.** Tak se tedy každá norma, která je přejímána z Evropy, skládá z původní normy (povinně v anglickém a francouzském jazyce a nepovinně také v jazyce německém) a národního dodatkového dokumentu ve formě poznámky o schválení k přímému používání nebo národní předmluvy, eventuálně včetně národní přílohy.

Normalizační dílo VSS se již nyní skládá z většího množství norem evropských než švýcarských. A konec přílivu evropských norem není v současné době v dohledu.

Na národní úrovni existuje možnost co možná nejvíce integrovat evropské normy do národní soustavy norem, a to podle výše popsaného jednotného normalizačního systému. VSS se o tento systematický přístup ve svém normalizačním díle velmi důsledně stará. VSS nabízí ve formě funkce hledání na internetu i označením norem (SN 641 000 až SN 641 009) další prostředky, jak se v množství norem správně orientovat a tedy aby normalizace i v budoucnu zůstávala primárním pomocníkem.

Přehled švýcarských norem, souvisejících s dopravou (Svaz švýcarských silničních a dopravních odborníků – VSS)

Odborná komise 2: Plánování a projektování

Svazek 3: Dopravní průzkum

SN 640 000	Dopravní průzkum. Základní ustanovení
SN 640 001	Sjednocení terminologie pro dopravní průzkum včetně katalogu pojmů
SN 640 002	Sčítání dopravy
SN 640 003	Dotazníkové akce o dopravě
SN 640 004	Průzkum při parkování
SN 640 005a	Průměrná denní intenzita těžkých nákladních vozidel – DTV, druhy grafického znázornění

Svazek 3: Výkonnost, kvalita dopravy, dopravní zatížení

SN 640 016a	Návrhová intenzita dopravy
SN 640 017a	Výkonnost, kvalita dopravy, dopravní zatížení
SN 640 018	Volné trasy na dálnicích
SN 640 019	Vjezdy na vysoce zatížené pozemní komunikace
SN 640 020	Hlavní komunikace a připojovací komunikace
SN 640 022	Křižovatky bez světelných signalizačních zařízení

- SN 640 023 Křižovatky se světelnými signalizačními zařízeními
- SN 640 024 Okružní křižovatky

Svazek 4: Projektování a řešení dopravního prostoru

- SN 640 210 Koncepce řešení a provozu
- SN 640 211 Základní ustanovení
- SN 640 212 Prvky řešení
- SN 640 213 Prvky dopravního zklidnění

Svazek 5: Parkování

- SN 640 280 Parkování; Základní ustanovení, včetně přílohy k normě
- SN 640 290 Parkování, vyznačení parkovišť, snížená potřeba, nabídka (včetně přílohy se získanými zkušenostmi)
- SN 640 291 Parkování; Geometrie
- SN 640 292 Parkování; Uspořádání
- SN 640 293 Parkování; Provoz

Svazek 6: Pasivní ochrana

Uvedeno švýcarské znění evropských norem EN 1317-1, 2, 3, ENV 1317-4 (CEN/TC 226/WG 1), EN 12676-1/A1, EN 12676-2 (CEN/TC 226/WG 7), EN 12767 (WG 10) i s národními přílohami.

Svazek 6: Ochrana proti hluku

- SN 640 570 Základní ustanovení
- SN 640 572 Projektová opatření
- SN 640 573 Stavební opatření
- SN 640 574 Provozní opatření

Dále je uvedeno švýcarské znění evropských norem EN 1793-1, 2, 3, CEN/TS 1793-5, EN 1794-1 a EN 1794-2 i s národními přílohami.

Odborná komise 3: Dopravní technologie

Svazek 3: Nehodovost na pozemních komunikacích

- SN 640 006 Vyhodnocení silničních dopravních nehod; Základní norma
- SN 640 007 Počty dopravních nehod, statistiky o dopravních nehodách a náklady za dopravní nehody
- SN 640 008 Analýza počtu dopravních nehod; Statistika dopravních nehod, včetně příloh
- SN 640 009 Lokalizace a uspořádání úseků
- SN 640 010 Silniční dopravní nehody, analýzy nehod, analýzy nebezpečí a rizik
- SN 640 010 Silniční dopravní nehody, analýzy nehod, analýzy nebezpečí; Příklady